

NÁMSSKIPAN

ÚTBÚGVIING TIL KOKKAHJÁL PARA OG KOKK

YRKIS
deplun

1. august 2015 við broytingum 4. mei 2023

INNIHALD

TIL KAPITTUL 1 – ENDAMÁL VIÐ ÚTBÚGVINGINI	4
TIL KAPITTUL 2 – ÚTBÚGVINGARTÍÐ, BYGNAÐUR OG INNIHALD	4
TIL KAPITTUL 3 – FØRLEIKAMÁL VIÐ ÚTBÚGVINGARLOK	11
TIL KAPITTUL 4 – EFTIRMETING EFTIR HVØRT SKÚLASKEIÐ	12
TIL KAPITTUL 5 – SVEINAROYND	12
NÁMSÆTLANIR TIL KOKKAHJÁLPARA- OG KOKKAÚTBÚGVING	15
BORÐREIÐING.....	16
KOSTUR, ORKA OG FØÐSLA	17
FYRSTAHAJÁLP OG BRAND	18
REINFØRI OG FRAMLEIÐSLUREINFØRI	20
GRUNDTILGERÐ	22
FØÐSLULÆRA 1	23
KUNDATÆNASTA	24
KØKSSTARVSVENJING (+SKÚLAPRAKTIKK)	25
FRAMLEIÐSLUÆTLAN – (MATGERÐ).....	26
FØROYSK OG ALTJÓÐA MATMENTAN	27
FRAMLEIÐSLUREINFØRI, SÍ EISINI FYLGISKJAL 4.....	28
UMHVØRVI	29
SØLA OG TÆNASTA	30
VØRUKUNNLEIKI.....	31
KUNNINGARTØKNI.....	32
MÁLTÍÐIN.....	33
SENSORIK OG GÓÐSKA.....	34
LÆRING, SAMSKIFTI OG SAMSTARV.....	35
ROKNING OG KALKULATIÓN	37
STARVSVENJING	38
ÍVERKSETAN OG INNOVATIÓN.....	40
ARBEIÐSUMHVØRVI	41
NÁTTÚRUFÁK Í SAMBANDI VIÐ FRAMLEIÐSLU	42
VØRUKUNNLEIKI 2.....	43
VERTSKAPUR OG HEILDARFATAN.....	44
GASTRONOMISK INNOVATIÓN.....	45
VØRUMENNING, FRAMLEIÐSLA OG TÆNASTA	46
FØROYSK, ENSK OG FRONSK MENULÆRA	47
TILRÆTTISLEGGING OG FRAMLEIÐSLA.....	48

VERKLIGUM ARBEIÐI Í KØKINUM	49
Valfak.....	50
UPPLÆRING Á LÆRUPLÁSSI	51
DIÆTIKK	52
HEILSURØKT	53
NÁTTÚRUFAR E.....	54
Føroyskt E	55

<p>Námsskipan fyri útbúgving til kokkahjálpara og kokk útgivin 1. august 2015</p> <p><i>Yrkisnevndin hevur givið út sambært kunngerð nr. 21 frá 23. mars. 2015 um útbúgving til kokkahjálpara og kokk, sum broytt við kunngerð nr. 36 frá 24. marts 2023.</i></p>		
Fyrisitingin hjá Yrkisnevndini	Skúlar, sum bjóðar skúlagongdina	
<p>Yrkisdepilin Hoydalsvegur 1 110 Tórshavn Telefon: 30 65 60 Telefaks: 30 65 64 www.yrkisdepilin.fo yrkisdepilin@yrkisdepilin.fo</p>	<p>TSK Heygavegur 1A 700 Klaksvík Telefon: 45 63 11 Telefaks: 45 73 11 www.tsk.fo runih@tsk.fo</p>	
<p>Til ber at venda sær til Yrkisdepilin og skúlarnar við spurningum og nærri kunning um útbúgvingina.</p> <p>Um ósamsvar er millum námsskipanina og útbúgvingarkunngerðina, so er tað altíð útbúgvingarkunngerðin, sum er galdandi!</p>		

Til kapittul 1 – Endamál við útbúgvingini

Endamálið við útbúgvingini er ásett í § 2 í kunngerðini. Tørvur er ikki á at útgreina endamálið við útbúgvingini nærri.

Til kapittul 2 – Útbúgvingartíð, bygnaður og innihald

Kokkur: Útbúgvingin tekur 3 ár 9 mánaðir, og er lutað sundur í verkliga læru á góðkendum læruplássi og skúlagongd.

Skúlagongdin í útbúgvingini íroknað sveinaroynd er 57 vikur. Skúlagongdin er býtt í fyra skúlaskeið t.e. 1.skúlaskeið. 2.skúlaskeið, 3 skúlaskeið og 4.skúlaskeið. Fyri at halda fram á einum skúlaskeiði skal næmingurin hava staðið fyrra skúlaskeiði og fyri at sleppa til 3 og 4 skúlaskeið skal næmingurin umframt at hava staðið 2. skúlaskeið, hava góðkendan lærusáttmála.

Kokkahjálpari: Útbúgvingin tekur 1 ár og 6 mánaðir, og er lutað sundur í verkliga læru á góðkendum læruplássi og skúlagongd.

Skúlagongdin í útbúgvingini er 40 vikur. Skúlagongdin er býtt í tvey skúlaskeið t.e. 1 skúlaskeið og 2 skúlaskeið. Fyri at halda fram á 2 skúlaskeiði skal næmingurin hava staðið 1 skúlaskeið. Verkliga læran til kokkahjálparaútbúgvingina er 38 vikur á góðkendum læruplássi, av hesum eru 2 vikur eftirmeting í skúlanum.

Skúlagongdin verður skipað samsvarandi mynd 1.

Mynd 1: Skipan av skúlagongd og longd á skúlaskeiðum

Skúlaskeið	Vikur
1.skúlaskeið	20
2. skúlaskeið	20/ 10 *
3. skúlaskeið	10
4. skúlaskeið	7
<i>Til samans</i>	<i>57/ 47</i>

*Uttan góðkendan lærusáttmála er 2.skúlaskeið 20 vikur. Hevur næmingur góðkendan sáttmála er 2.skúlaskeið 10 vikur.

Møguligt er at byrja útbúgvingina við lærusáttmála ella uttan lærusáttmála. Um næmingurin byrjar útbúgvingina uttan lærusáttmála, byrjar útbúgvingin við skúlagongd. Ger næmingurin lærusáttmála meðan hann gongur í skúla, fær næmingurin alt skúlaskeiðið góðskrivað í lærutíðini.

Hjá næmingi, sum hevur lokið ein part av skúlagongdini í útbúgvingini, verður lærutíðin stytta samsvarandi loknu skúlagongdini.

Um næmingurin hevur arbeiðsroyndir ella aðra yrkisútbúgving, áðrenn hann byrjar í læru, kann næmingurin fáa lærutíðina stytta sambært meginreglu fyri stytting í lærusáttmála. Yrkisnevndin tekur avgerð um møguliga stytting av lærutíðini eftir umsókn frá sáttmálapørtunum.

Skúlagongdin í útbúgvingini fevnir um almennar lærugreinar, yrkislærugreinar og vallærugreinar. Í mynd 2 eru almennu lærugreinarnar og yrkislærugreinarnar endurgivnar.

Mynd 2: Førleikamál, ið almennu lærugreinarnar og yrkislærugreinarnar styðja

Lærugreinin styðjar fylgjandi førleikamál. Talmerkingin av førleikamálunum vísir til talmerkingina í útbúgvingarkunngerðini.			
Almennar- og yrkislærugreinar	Lærugreinaheiti	Avriksmát fyri lærugreinina	Vegleiðandi klokkutímar, til saman
1. skúlaskeið			
10	Føroyskt	E	54
5, 16	Náttúrufak	E	54
	Fyrstahjálp og eldsløkking		15
	Reinføri		18
	Kunningartøkni		42
	Umhvørvi		18
	Kostur, orka og føðsla		48
	Vørukunnleiki		27
	Grundtilgerð		30
	Kundatænasta		24
	Føroysk og altjóða matmentan		24
	Sensorik og góðska		24
	Framleiðsluætlan		84
	Borðreiðing		36
	Máltíðin		24
	Eftirmeting		18

Klokku tímatal 1. Skúlaskeið			540
2. skúlaskeið			
	Praktikk		270
6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13	Læring, samskipti og samstarv		27
7, 8, 9, 10, 11, 12, 13	Søla og tænasta	F	27
1, 2, 4,5, 12	Føðslulæra 1	Byrjunarstig	12
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11	Køksstarvsvenjing	Vanastig	81
2, 3, 4, 7, 8	Framleiðslureinføri	Vanastig	27
3, 4, 8	Rokning og kalkulatióin	Vanastig	27
1, 2, 3, 4, 5	Vørukunnleiki 1	Vanastig	27
	Føroysk og altjóða matmentan	Vanastig	27
	Valfak	Byrjunarstig	6
	Eftirmeting		9
Klokku tímatal 2. Skúlaskeið			540
3 og/ella 4. Skúlaskeið			
3, 7, 8, 9, 11, 12, 16, 19, 26, 30	Íverksetan og innovatióin	F	27
2, 3, 4, 6, 7, 8, 16, 19, 20, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30	Arbeiðsumhvøvi	Byrjunarstig	18
1, 2, 3, 4, 8, 10, 11, 19, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30	Náttúrufak í samband við framleiðslu	Byrjunarstig	27
1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 17, 18, 19, 24, 26, 28, 29, 30	Vørukunnleiki 2	Framkomið stig	21
3, 4, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 16	Vertsskapur og heildarfatan	Byrjunarstig	27

	Føroysk og altjóða matmentan	Framkomið stig	27
1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11 12, 26, 30	Gastronomisk innovatió	Byrjunarstig	27
1, 2, 3, 8, 11, 24, 26, 27	Vørumenning. framleiðsla og tænasta	Byrjunarstig	27
1, 2, 3, 4, 5, 13, 27, 29, 30 8, 10, 12, 13, 15	Føroysk,enssk og Frønsk menulæra	Vanastig	27
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 16, 24, 25, 26	Tilrættalegging og framleiðsla	Vanastig	81
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8,9, 10, 11, 17, 24, 25, 26, 27	Verkligt arbeiði í køkinum	Framkomið stig	102
	Valfak	Vanastig	27
	Eftirmeting 3.skúlaskeið		9
	Sveinaroynd 4.skúlaskeið		12
Klokku-tímatal 3. og 4. Skúlaskeið			459
			Vegleiðandi klokkutímar, til samans
			1539

Í myndini sæst hvat ella hvørji førleikamál í kunngerðini lærugreinarnar styðja og í hvørjum skúlaskeiði frálæran í ymisku lærugreinunum fer fram. Býti av lærugreinum millum skúlaskeiðini er vegleiðandi, og er lagt soleiðis til rættis at undirvísingin í mest móguligan mun styðjar verkliga partin av útbúgvingini. Skúlin ásetur mógulig førleikamál fyri hvørt skúlaskeiði sær.

Námsætlanirnar fyri einstaku lærugreinarnar síggjast í fylgiskjali nr.1 til nr.36.

Almennu lærugreinarnar fevna um ástøðiliga undirvísing, ið skal miða ímóti at menna tann almenna kunnleikan hjá næminginum og styðja undirvísingina í yrkislærugreinunum. Somuleiðis skulu almennu lærugreinirnarum, um tær eru á C- stigi ella hægri, fyrireika næmingin til framhaldandi útbúgving, og harvið styrkja persónliga menning, lestrarfærleika og samfelagsfatan.

Yrkislærugreinarnar sermerkja læruna í matvøruútbúgvingini og skulu veita almennan kunnleika og fakligan yrkisfærleika. Partar av yrkislærugreinunum eru serlærugreinar, ið eru á hægsta fakliga støði innan yrki og fata tær um verkliga og ástøðiliga undirvísing, sum skal miða ímóti at veita næminginum serligan yrkisfærleika innan matvøruyrkið.

Avriksmátini fyri yrkislærugreinarnar eru í trimum stigum, so møguligt er at gera ein karm um lýsing, skjalprógvan og sýning av stiginum og framgongdini í undirvísingini í mun til uppgávnar. Arbeitt verður á trimum stigum, ið vísa til torleikastigi í námsætlanunum: byrjanarstig, vanastig og framkomið stig:

Byrjanarstig: Næmingurin dugur at loysa eina uppgávu og arbeiða í vandum førum ella út frá einum kendum greiðsluevni ella hann dugur at gera torfærari arbeiði við vegleiðing. Á hesum stigi verður dentur lagdur á persónligar færleikar til at seta seg inn í grundleggjandi kunnleika- og hegnisøki í útbúgvingini, og færleikar til at menna ábyrgd og grundarlag til framhaldandi læring. Á byrjanarstigi skal sjálvstøði somuleiðis grundleggjast í samband við loysn av uppgávum.

Vanastig: Næmingurin dugur at tilrættaleggja og loysa eina uppgávu við vandum- ella kendum greiðsluevnum og umhvørvi, sjálvstøðugt og í samstarvi við onnur. Á hesum stigi verður dentur lagdur á persónligar færleikar til sjálvstøðugt at seta seg inn í meiri torskild greiðsluevni og at samskifta við onnur um loysnirnar. Afturat hesum verður dentur lagdur á fleksibilitet og tillagingar evni.

Framkomið stig: Næmingurin dugur at meta um ein trupulleika, tilrættaleggja, loysa og fremja eina uppgávu ella at loysa ein trupulleika eisini í óvandum førum – einsamallur ella í samstarvið við onnur – við atliti til uppgávuna. Á hesum stigi verður dentur lagdur á persónligar færleikar til sjálvstøðugt at taka ábyrgd og at sýna virkisanda til sjálvur at orða og loysa fakligar og sosialar uppgávur og trupulleikar. Afturat hesum verður dentur lagdur á tilvitan um góðsku og skapanarevni.

Vallærugreinarnar skulu miða eftir at nøkta áhugamál næmingsins, at stuðla áhugan fyri framhaldandi útbúgving og at menna yrkis- og lestrarfærleikan. Vallærugreinarnar skulu eisini stimbra vanligu færleikakrøvini og arbeiðsmøguleikarnar í samfelagnum.

Mynd 3 endurgevur málini fyri verkliga partin av útbúgvingini.

Mynd 3: Førleikamál, ið verkliga læran styðjar

Skal í minsta lagi læra 6 av niðurfyrirstandandi	Set kross ella viðmerk
Á la carte servering	
Fatservering	
Matskráð samansetan	
Serkendar rættir	
Serkendar framleiðsluháttir	
Buffet, receptiön og veistlur	
Kostnaðarmeting	
At gagnnýta feskar rávørur	

Skal í minsta lagi gagnnýta 7 av niðanfyrirstandandi rávørum	Set kross ella viðmerk
Fisk	
Skeljadjór	
Neyta-, kálvakjøt	
Lamb	
Svín	
Fenaður	
Grønmeti	
Omaná	
Forframleiddur matur	

Skal í minsta lagi nýta 10 av niðanfyrirstandandi framleiðsluháttum	Set kross ella viðmerk
Pannusteikja	
Ovnsteikja	
Grýtusteikja	
Braisera	
Grilla	

Friturusteikja	
Blanchera	
Linkóka	
Dampa	
Kóka	
Salta	
Marinera	
Roykja	
Baka	

Fyri at náa førleikamálini fyri útbúgvingina skal læruplássi leggja verkligu læruna soleiðis til rættis at næmingurin í mest møguligan mun fær høvi til at arbeiða við uppgávuunum, sum nevndar eru í mynd 3.

Vavi av arbeiðsuppgávum á læruplássinum kann tó hava við sær, at næmingurin ikki altíð sleppur at arbeiða við øllum uppgávuunum í verkligu læruni, heldur ikki innan fyri eitt ávíst tíðarskeið. Tað er tó ábyrgdin hjá læruplássinum at tryggja eina so fjølbroytta læru sum gjørligt, møguliga við at næmingurin ein part av lærutíðini er hjá einum útisetavirki og arbeiðir við teimum uppgávum, sum læruplássi ikki arbeiðir við.

Fyri at fylgja lærutilgongdini hjá næminginum skal næmingurin í lærutíðini í minsta lagi til 3 samrøður við ábyrgdarpersónin á læruplássinum. Samrøðurnar taka støði í námsskipanini og sum endamál:

1. Samrøða I er ein samrøða, har næmingurin og læruplássi leggja fram sínar væntanir til útbúgvingartíðina. Samrøðan eigur at verða hildin áðrenn royndartíðin á 3 mánaðir er úti.
2. Samrøða II og III eru samrøður, har næmingurin og læruplássi taka saman um og eftirmeta útbúgvingar gongdina higartil.

Til kapittul 3 – Førleikamál við útbúgvingarlok

Førleikamálini, sum næmingurin skal duga við lokna útbúgving eru ásett í §§ 5 og 16 í útbúgvingarkunngerðini. Tørvur er ikki á at útgreina førleikamálini nærri.

Til kapittul 4 – Eftirmeting eftir hvørt skúlaskeið

Eftirmetingin av yrkislærugreinunum verður framd sambært námsskipan fyri einstøku yrkisútbúgvingina. Til eftirmetingina í 1., 2. og 3. skúlaskeiði eru avsettir 36 klokku tímar tilsamans.

Til kapittul 5 – Sveinaroynd

Sveinaroyndin er samansett av trimum lutaroyndum:

1. Skrivligari ástøðisroynd
2. Verkligari roynd
3. Munnligari roynd.

- Skrivliga ástøðisroyndin er samansett av einari fleirval uppgávu, einari kostnaðarútrokning og einari uppgávu av opnum fakligum spurningum. Skrivliga ástøðisroyndin verður hildin í síðstu skúlavíkuni og er í 2 tímar. Skrivliga ástøðisroyndin verður mett samanlagt við einum lutapróvtali.
- Verkliga royndin er í 3 tímar og 30 minuttir og er samansett av tveimum lutaroyndum í matgerð í køkinum.

Tann fyrri lutaroyndin er at trekkja ein ókendan rætt og matgera rættin í køkinum, trekt verður á degnum har verkliga royndin er.

Seinna lutaroyndin er ein partvís frí uppgáva. Uppgávan er lýst á einari uppgávu, sum næmingurin trekkir dagin fyri verkligu royndini. Partvís fría uppgávan í matgerð tekur støði út frá einari rávørukurv. Rávørunar eru í kurvini eru lýstar á uppgávuni. Næmingarnir loysa tí partvís fríu uppgávuna hvør fyri seg og á egnan hátt.

Verkliga royndin er mett við einum próvtali fyri hvørja av lutaroyndunum. Próvtølini fyri báðar lutaroyndirnar skulla upplýsast fyri næminginum samstundis

- Munnliga royndin er í 20 minuttir og er sett saman av spurningum og samskipti við næmingin við útgangsstøðið um rávørunar í kurvini og um verkligu uppgávunar, sum næmingurin hevur gjørt. Munnliga royndin verður hildin beinanvegin eftir verkligu royndina. Munnliga royndin er próvdømd við einum próvtali.

Endaligt sveinaroyndarpróvtal

Próvtalið fyri sveinaroyndina er ein miðaltal av teimum fyra lutapróvtølunum. Ein treyt fyri at standa sveinaroyndina er at næmingurin stendur báðar verkligu royndirnar

Próvtal	Merking	Lýsing
12	Fyri framúr gott avrik	Próvtali 12 verður givið fyri avrik, sum lýtaleynt ella mest sum lýtaleynt lýkur málini.
10	Fyri sera gott avrik	Próvtali 10 verður givið fyri sera gott avrik, ið við onkrum smávegis lýtum lýkur flestu málini.
7	Fyri gott avrik	Próvtali 7 verður givið fyri gott avrik, ið við nøkrum lýtum, væl lýkur málini.
4	Fyri hampiligt avrik	Próvtali 4 verður givið fyri hampiligt avrik, ið hevur fleiri grov lýti og ikki lýkur málini væl.
02	Fyri toluligt avrik, sum kann verða góðtikið	Próvtali 02 verður givið fyri toluligt avrik, ið akkurát stendur mát, og í minsta mun lýkur málini.
00	Fyri ikki nøktandi avrik	Próvtali 00 verður givið fyri ikki nøktandi avrik, ið ikki stendur mát og ikki lýkur málini.
-3	Fyri heilt vánaligt avrik	Próvtali -3 verður givið fyri heilt vánaligt avrik, sum als ikki kann verða góðtikið.

Tá ið liðugt er at próvdøma sveinaroyndina, skal oyðublaðið við endaligu próvtølunum fyri hvønn næming sær sendast til yrkisnevndina.

Røkkur næmingurin einum próvtalsúrslitið uppá tilsamans:

04 – 39 verður tilskilað á sveinabrævið : Staðið

40 – 48 verður tilskilað : Staðið við viðurkenningini bronsu, silvur ella gull. Sí skema niðanfyri

Framleiðsluætlan 1 próvtal	Verkligt køksarbeiði 1 próvtal	Próvtal fyri sveinaroynd x 2	úrslit	Viðurkenning
12	12	$12 \times 2 = 24$	48	Gull
10	12	$12 \times 2 = 24$	44 - 46	Silvur
10	12	$10 \times 2 = 20$	40 - 42	bronsu

Yrkisnevndin útskrivar eftirfylgjandi næminginum sveinabræv, ið verður sent læruplássinum 2 – 3 vikur áðrenn lærutíðin hjá næminginum er liðug.

Sjúkrapróvtøka

Um næmingurin gerst sjúkur áðrenn ella meðan sveinaroyndin er og ikki er førur fyri at greiða úr hondum sveinaroyndina, ásetur skúlin eina sjúkrapróvtøku skjótast gjørligt eftir at næmingurin er blivin frískur.

Vegleiðing til næming, sum ikki stendur sveinaroyndina

Kærumøguleikar

Um næmingurin metur at fremjanin ella dømingin av sveinaroyndini ikki er nøktandi, kann hann í seinasta lagi 8 dagar eftir at hann er gjørdur kunnigur við úrslitið av sveinaroyndini, kæra málið til yrkisnevndina sbt. kunngerð um próvtøkur í yrkislærugreinum og fremjingarreglur fyri yrkis- og sveinaroyndir. Kæran skal verða skrivlig og skal stílast til Yrkisdepilin, ið er fyrisiting hjá yrkisnevndini.

Í samband við kærumál um sveinaroynd skulu metingardómararnir geva eitt ummæli av teimum fakligu spurningunum í kæruni. Metingarskjøl sum eru útfyllt á ein nøktandi hátt kunnu góðgera eina slíka frágreiðing.

Námsætlan um útbúgving til kokkahjálpara og kokk

Fylgiskjal 1

Námsætlan í yrkislærugreinini

Borðreiðing

Tímatal:

36 klokku tímar í 1.skúlaskeið.

Lýsing:

Endamálið við undirvísingini er, at næmingur:

- Lærir at borðreiða stakrættir, rættir til fleiri persónar og at borðreiða "kalt borð",
- lærir at servera rættir á rættan hátt, og
- at fyrireika og veita góða gesta- og kundatænastu.

Førleikamál:

Úrslitið av undirvísingini eigur at verða, at næmingur:

- Kann gera vanligar stakrættir,
- dugir at borðreiða,
- dugir at servera, og
- dugir at veita góða kundatænastu.

Próvtøka / eftirmeting:

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini.

Fylgiskjal 2

Námsætlan í yrkislærugreinini

Kostur, orka og føðsla

Tímatal:

48 klokkutímar í 1.skúlaskeið.

Lýsing: Endamálið við undirvísingini er, at næmingur:

- Í samband við eina einfalda matvøru- og mat- og máltíðarframleiðslu (svarandi til støði F í sundhed og naturfag) kann næmingurin samantvinna vitan um heilsuligu og náttúrufakligu eginleikarnar hjá matvørum og týðningin hjá hesum fyri tann einstaka, fyrítøkur og samfelagið.
- (Næmingurin skal arbeiða við týðningin matvørum fyri heilsuna. Fokus vil verða á tey orkugevandi evnini (kolhydrat, feitt, protein og alkohol) og teir ymisku formarnir fyri orku, sum næmingurin brúkar í gerndisdegnum
- Harafturat arbeiðir næmingurin við smáum uppgávudømum og royndum, sum úttinnast við vegleiðing)
- (Næmingurin lærir um týðningin av matvørum í mun til heilsu, og hvussu næmingurin brúkar einfaldar greiningarhættir til kanning av føðsluevnum í samband við tilvirkan av matvørum. Harafturat arbeiðir næmingurin við at føðsluútrokna og meta um úrslitið.)

Førleikamál: Úrslitið av undirvísingini eigur at verða, at næmingur kann:

1. greiða frá “energistofferne”
2. greiða frá “energiformer”
3. greiða frá einari vørlýsing
4. við vegleiðing, meta um týðningin av matvøru fyri heilsu
5. rokna út og greiða frá grundleggjandi evnafrøðiligum modellum
6. skjalprógva úrslit av arbeiðinum við náttúru- og heilsufakligum evnum
7. greina fyri uppbygnaðinum av “energistoffer” og týðningin fyri likamið
8. við royndum vísa á og rokna út ymisku “energiformer”
9. greina ymiskleika “nærings- og tilsætningstoffer” í matvørum og gera kostútrokning
10. meta um týðningin av matvøruni fyri heilsuna
11. arbeiða grundleggjandi evnafrøðiligum modellum og gera royndir í framleiðsluni av matvørum og drekkavørum
12. skjalprógva og miðla úrslit av arbeiðinum við náttúru- og heilsufakligum evnum

Próvtøka / eftirmeting: Tað verður givið støðumet og ársmet í lærugreinini,

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini.

Fylgiskjal 3

Námsætlan í yrkislærugreinini

Fyrstahjálp og brand

Tímatal:

15 klokkutímar í 1.skúlaskeið

Lýsing:

*Endamálið við lærugreinini **fyrstuhjálp** er, at næmingur:*

- Er førur fyri at halda lív í ella fáa lív aftur í persón eftir vanlukku ella bráðligari sjúku til bjargingarfólk ella lækni kemur á staðið,
- fáa prógv í fyrstuhjálp á byrjanarstigi.

*Endamálið við lærugreinini **eldsløkking** er, at næmingur:*

- Hevur kunnleika um, hvussu ein skal bera seg at, um eldur er í, og við einføldum hjálparmiðlum og -hættum at vera førur fyri at slökkja smærri eldar og forða eldi í at breiða seg,
- fáa prógv í eldsløkking á byrjanarstigi.

Førleikamál:

Úrslitið av undirvísingini í fyrstuhjálp (leiðreglur hjá DFR) skal gera, at næmingur kann nýta:

- Teir 4 høvuðshættirnar í fyrstuhjálp,
- stigvísa fyrstuhjálp til persón í óviti,
- fyrstuhjálp til bløðandi persón og persóni í sjokki,
- hevur skil fyri, hvussu persónur skal lyftast ella flytast,
- hevur skil fyri orsøkina til niðursettan andadrátt og orsøkina til sjokk,
- hevur skil fyri sálarligari fyrstuhjálp,
- hevur kunnleika um anatomiina í andaleiðini,
- hevur kunnleika um blóðrenslid og hvar lívgøgnini sita,
- hevur kunnleika um vanlukkur, sum kunnu føra til óvit ella sjokk, og
- hevur kunnleika um sjúkur, sum elva til óvit ella sjokk.

*Úrslitið av undirvísingini í **eldsløkking** (leiðreglur hjá BSF) skal gera, at næmingur:*

- Hevur kunnleika um eldástøði og grundleggjandi slökkíástøði,
- dugir at slökkja smærri eldar,
- hevur kunnleika um ávaringarmannagongdir,
- hevur skil fyri virknað og óvirknað eldtrygging, og

- hevur kunnleika um serligar eld- og spreingivágar (eldfiman løg, ravmagnseld).

Undirvíst verður í **fyrstuhjálp** samsvarandi leiðreglunum hjá "Dansk Førstehjælpsråd" (DFR) og í **eldsløkking** samsvarandi leiðreglunum hjá "Brand og sikringsteknisk Forum" (BSF). Lærari skal hava fullgilt "instruktørpróg" fyri at kunna undirvísa í fyrstuhjálp og í eldsløkking og standa á listanum hjá "Dansk Førstehjælpsråd".

Próvtøka / eftirmeting:

Í **fyrstuhjálp** fer próvtøkan fram samsvarandi reglunum hjá "Dansk Førstehjælpsråd"

Í **eldsløkking** fer próvtøkan fram samsvarandi reglunum hjá "Brand og sikringsteknisk Forum".

Fylgiskjal 4

Námsætlan í yrkislærugreinini

Reinføri og framleiðslureinføri

Tímatal:

1.skúlaskeið 18 klokku tímar og 2. skúlaskeið 27 klokku tímar

Lýsing:

Endamálið við undirvísingini er, at næmingur:

- Lærir, hvørji krøvini eru til starvsøkið,
- lærir at gera eftirlitskema, sum skal skjalfesta innaneftirlit og at gera egin eftirlit í tí
- handaliga arbeiðnum við herðslu á at halda galdandi reglur um reinføri, og
- lærir at meta um møgulig vandamál og hvussu ein skjalfestir arbeiðið við egin eftirlit sambandi við framleiðsluna í køkinum - bæði undan, undir og eftir tilreiðingina av køldum og heitum rættum.
- fær kunnleika til grundleggjandi reinføri. Arbeiðir bæði við persónligum reinføri og framleiðslureinføri og skal við støði í undirvísingini kunna greiða frá ymsum viðurskiftum ið kunna ávirka reinførið.
- lærir millum annað um lógarásetingar í mun til persónligt reinføri og framleiðslureinføri, harundir grundleggjandi meginreglum fyri innaneftirlit. Roynd í matvørureinføri skal vera staðin

Førleikamál:

Úrslitið av undirvísingini eigur at verða, at næmingur:

- Kann virka eftir lógarásettum krøvum, ið eru galdandi innan starvsøkið og í tí
- sambandi at hava ein virknan lut til at eyðmerkja vandamál og at fremja eftirlit, so sleppast kann undan óhepnum avleiðingum, og
- megnar at virka eftir serligum krøvum um reinføri, ið sett verða til frammanundan
- tilreiddar rættir og krøvini til goyming og pakking.
- skal kunna greiða frá á hvønn hátt alisfrøðiligu, lívfrøðiligu og evnafrøðiligu viðurskiftini kunnu ávirka reinføri og kunna greiða frá, hvønn leiklut ein sjálvur og kringumstøðurnar hava í tí sambandi,
- skal kunna greiða frá á hvønn hátt alisfrøðiligu, lívfrøðiligu og evnafrøðiligu viðurskiftini kunnu ávirka persónligt reinføri og kunna greiða frá, hvønn leiklut ein sjálvur og kringumstøðurnar hava í tí sambandi,

- skal kunna greiða frá á hvønn hátt alisfrøðiligu, lívfrøðiligu og evnafrøðiligu viðurskiftini kunnu ávirka framleiðslureinføri og kunna greiða frá, hvønn leiklut ein sjálvur og kringumstøðurnar hava í tí sambandi,
- skal kunna greiða frá teimum fysisku og sárligu tørvunum, sum kroppurin hevur, og hvønn týðning reinføri hevur í tí sambandi,
- skal kunna greiða frá meginreglunum um innaneftirlit og matvøruaftirlit, harafturat kunna fremja innaneftirlit í framleiðsluni
- skal kunna greiða frá viðkomandi lóggávu um reinføri.

Próvtøka / eftirmeting:

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini,

Fylgiskjal 5

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Grundtilgerð

Tímatal:

30 klokkutímar í 1.skúlaskeið

Lýsing:

Endamálið við undirvísingini er, at næmingur:

- Lærir um grundleggjandi matgerðar- og framleiðsluhættir, og
- lærir, hvussu ein er førur fyri at vísa sjálvstøðugt innaneftirlit við atliti at serligum krøvum.

Førleikamál:

Úrslitið av undirvísingini eigur at verða, at næmingur:

- Kann fyrireika og tilreiða vanligar heitar, flógvar og kaldar rættir frá nýfingnari rávøru og hageiða rættirnar við røttum tilreiðingarhættum,
- kann flokka burturkast og skilja burturkast sambært galdandi umhvørvisreglum og sjálvbodnari flokking,
- dugir at halda útbúnað, maskinur og arbeiðsøkið reint,
- er førur fyri at virka samsvarandi reglunum um virkisins innaneftirlit,
- eftirfylgir lógarásettum krøvum innan vinnugreinina á ein virknan hátt,
- kann fremja arbeiðið ergonomiskt og trygdarliga rætt,
- kann arbeiða sjálvstøðugt og í samstarvi við aðrar samstarvsfelagar, og
- sýnir nýhugsan og hug og evni at læra nýtt og at taka ábyrgd.

Próvtøka / eftirmeting:

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini,

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Føðslulæra 1

Tímatal:

12 klokku tímar í 2. skúlaskeiði.

Lýsing:

Endamálið við undirvísingini er, at næmingur:

- Lærir at framleiða lættar rættir samsvarandi ynski kundans um serframleiddan kost,
- lærir at arbeiða við samanseting av føðsluevnum so sum eggjahvítaevni, feitt, kulhydratir, vitaminir og miniralir, og
- lærir at gera útrokningar og at fáa grundleggjandi vitan um menniskjakroppin og um hvønn týdning føðsluevnini hava.

Førleikamál:

Úrslitið av undirvísingini eigur at verða, at næmingur:

1. Skal kunna meta um vørulýsingar,
2. skal kunna framleiða lidnar rættir soleiðis, at føðsluevnini so vítt til ber verða varðveitt,
3. skal hava innlit í hvussu føðsluevnini broytast við tilreiðing og undir goymslu,
4. skal kunna framleiða lættar rættir samsvarandi ynski kundans um serframleiddan kost, og
5. skal kunna greiða frá, hvussu føðsluevnini ávirka kroppin.

Próvtøka / eftirmeting:

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini,

Fylgiskjal 7

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Kundatænasta

Tímatal:

1.skúlaskeið 24 klokkutímar

Lýsing:

Endamálið við undirvísingini er, at næmingur:

- Lærir, hvussu kundar og gestir skulu avgreiðast í ymsum tænastu- og sөлuhøpi, og
- lærir um vanligar sөлuhættir.

Førleikamál:

Úrslitið av undirvísingini eigur at verða, at næmingur:

1. Skal kunna meta um rávørugóðsku og at tæna kundum og gestum í ymiskum tænastu- og sөлuhøpi,
2. skal kunna greiða frá vanligum distribútionshættum, herundir eisini í sambandi við innanhýsis og uttanhýsis samstarvsgongdir, og
3. skal kunna greiða frá og veita gestatænastu í sambandi við tænastuveitingar og tænastrættir.

Próvtøka / eftirmeting:

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini.

Fylgiskjal 8

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Køksstarvsvenjing (+ skúlapraktikk)

Tímatal:

81 klokku tímar í 2. skúlaskeiði. evt. skúlapraktikkini eisini.

Lýsing:

Endamálið við undirvísingini er, at næmingur:

- Lærir at nýta grundtilreiðingarhættir og vita, hvørjar rávørur eru egnaðar til teir ymsu tilreiðingarhættirnar,
- lærir um at gagnnýta og tilreiða rávørur rætt og at ráðleggja arbeiðið samsvarandi tíðar- og reinførisfyriskipanum,
- lærir at borðreiða ymsar rættir, bæði kaldar og heitar, feroyskar og útlenskar, og skilja millum teir ymsu tilreiðingarhættirnar, t.d. at undankóka, at kóka, at bleyttkóka, at pannusteikja, at ovnsteikja og at grillsteikja,
- lærir at gera suppir, sósir og soð og at nýta ymsar javningarhættir, og
- lærir, hvørjir tilreiðingarhættir eru best egnaðir til ta einstøku rávøruna.

Førleikamál:

Úrslitið av undirvísingini eigur at verða, at næmingur:

1. Skal kunna hagraiða og tilreiða kaldar, flógvar og heitar rættir út frá røttum tilreiðingarhættum,
2. skal kunna borðreiða forrættir, høvuðsrættir og omanárættir við tilhoyrandi matevnum,
3. skal kunna ráðleggja og útinna arbeiðið við atlit at reglum um reinføri og føðsluviðurskiftum,
4. skal kunna arbeiða eftir ergonomiskum grundreglum og ásettum trygðarfyriskipanum,
5. skal kunna arbeiða og framleiða í køki uttan at nýta óneyðugt av vatni, el og gassi,
6. kann reingerða, savna og viðgera burturkast eftir galdandi fyriskipanum, og
7. kann arbeiða sjálvstøðugt eins og í samstarvi við onnur.

Próvtøka / eftirmeting:

Tað verður givið støðumet og ársmet í lærugreinini,

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini.

Fylgiskjal 9

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Framleiðsluætlan – (matgerð)

Tímatal:

84 klokku tímar í 1.skúlaskeið

Lýsing:

Endamálið við undirvísingini er, at næmingur:

- Lærir at keypa inn,
- lærir at hagreiða rávørur, og
- lærir at seta saman og tilreiða lættar úrdráttir og rættir.

Næmingurin kann (við vegleiðing) keypa inn og hagreiða rávørur, samanseta og matgera/framleiða einfaldar úrdráttir, rættir/máltíðir og matarskráðir, harafturat nýta kunneika til góðsku, kostnaðarútrokning, tíðarnýtslu, ergonomi og arbeiðsumhvørvi (Næmingurin lærir at keypa inn og framleiða rávørur, seta saman og tilvirka einfaldar rættir, máltíðir og matarskráir. Harafturat lærir næmingurin um, hvussu ein tilvirkar eina “ernæringsrigitig” samansetan av matarskránni til ymiskar málbólkar (kundar))

Førleikamál:

Úrslitið av undirvísingini eigur at verða, at næmingur:

1. Dugir at keypa inn,
2. dugir at hagreiða rávørur, og
3. dugir at seta saman og tilreiða lættar úrdráttir og rættir.
4. kann við vegleiðing fyrireika og seta saman og tilvirka einfaldar vørur, máltíðir og matarskráir, harafturat brúka kunneika til góðsku, kostnaðarútrokning, tíðarnýtslu, ergonomi og arbeiðsumhvørvi

Próvtøka / eftirmeting:

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini.

Fylgiskjal 10

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Føroysk og altjóða matmentan

Tímatal:

1.skúlaskeið 24 klokku tímar - 2. skúlaskeið 27 klokku tímar - 3. ella 4. Skúlaskeið 27 klokku tímar.

Lýsing:

Endamálið við undirvísingini er, at næmingur

- Lærir um, og at matgera ,føroyskan siðbundnan mat , umframt ymsu tilgerðarhættir í hesum sambandi (t.d. ræst , salta , roykja v.m.)
- Lærir at gagnnýta ymsar rávørur/tilfeingi úr føroysku náttúruni t.e. úr sjógvi, á landi og flogfenað v.m. umframt at rávørur/tilfeingi endurspeglast í máltíðini, eftir skiftandi árstíðunum í Føroyum
- Lærir at menna nýggjar rættir og tilgerðarhættir av føroyskum rávørum/tilfeingið, møguliga við íblástri úr altjóða matarmentan
- Læra um galdandi lóggávu innan matframleiðslu
- Læra um altjóða siðvenjur og tilgerðarhættir innan matarmentan
- Fær kunnleika um, og samband við, hotel/matstovuvinnuna, rávøruframleiðara og annað í hesum sambandið, í føroyum. Hettar kann t.d. gerast við at fáa viðkomandi persónar frá hotel/matstovum, matvøruframleiðarum o.ø. inn á skúlan at virka sum gestaundirvísara. Eisini kann skúlin gera vitjanir út til vinnuna t.e. hotel/matstovur, rávøruframleiðara o.a. í hesum sambandi, at síggja framleiðslu o.a. í verki.

Førleikamál:

Úrslitið av undirvísingini eigur at verða, at næmingur:

- Dugir at fyrireika og matgera siðbundnar føroyskar rættir , umframt altjóða siðbundnar rættir
- Kennir til rávørur og tilfeingi, umframt galdandi lóggávu innan matframleiðslu
- Kann hagraiða føroyskar rávørur og tilfeingi úr føroysku náttúruni
- Dugir at menna nýggjar rættir úr føroyskari rávøru, við íblástri úr føroyskum siðbundnum rættum og/ella altjóða matmentan
- Fær innlit í og samband við føroysku hotel/matstovuvinnuna , ymsar rávøruframleiðara og veitara til vinnuna sum heild.

Próvtøka / eftirmeting:

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini.

Fylgiskjal 11

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Framleiðslureinføri, sí eisini fylgiskjal 4

Tímatal:

27 klokku tímar í 2. skúlaskeiði.

Lýsing:

Endamálið við undirvísingini er, at næmingur:

- Lærir um reinføri so at hann við støði í sínum fakliga kunnleika kann verða førur fyri at tryggja høgt reinføri í tí dagliga arbeiðnum, og
- lærir at hava ein virknan lut í reinførisspurningum.

Førleikamál:

Úrslitið av undirvísingini eigur at verða, at næmingur:

1. Skal kunna greiða frá teimum fysisku og sálarligu tørvunum, sum kroppurin hevur, og hvønn týdning reinføri hevur í tí sambandi,
2. skal kunna greiða frá á hvønn hátt alisfrøðiligu, lívfrøðiligu og evnafrøðiligu tættirnir kunnu ávirka reinføri og kunna greiða frá, hvønn leiklut ein sjálvur og kringumstøðurnar hava í tí sambandi,
3. skal kunna greiða frá og handahóvs kunna nýta hættir og siðvenjur í sambandi við at halda gott framleiðslureinføri í tí handaliga arbeiðnum,
4. skal kunna greiða frá meginreglunum fyri eginfeittir og føðsluumsjón og at hava eginfeittir í arbeiðsstøðuni, og
5. skal kunna greiða frá viðkomandi lóggávu um reinføri.

Próvtøka / eftirmeting:

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini,

Fylgiskjal 12

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Umhvørvi

Tímatal:

1.skúlaskeið 18 klokku tímar

Lýsing:

Endamálið við undirvísingini er, at næmingur:

- Fær innlit í umhvørvisspurningar og fyrirteytir til at skilja hugtøkini í umhvørvisspurningum, sum vanliga verða nýtt í vinnulívnum og í samfelagnum,
- dugir at luttaka í orðaskiftinum um umhvørvi, bæði tá ið talan er um vinnulig og samfelagslig áhugamál, og
- fær eina vitan um, hvussu umhvørvisspurningar ávirka nær- og fjarumhvørvið.
- arbeiðir við hugtakinum “umhvørvi” í mun til arbeiðs- og privatlív. Arbeitt verður við samanspælinum ímillum umhvørvið og samfelagið sett í mun til framleiðslu, yrki og lívsgóðsku. Harafturat verður arbeitt við hugtakinum “Vistfrøði”, tí vistfrøðiligu tankagongdini innan matvøruvinnugreinini og galdandi umhvørvislóg.

Í undirvísingini verður so vítt til ber tikið støði í vinnulívs- ella umhvørvisspurningum í mun til ítøkilig framleiðslu- ella tænastrávirkssemi til tess at greina og meta um tað árin, virkssemið kann hava á náttúruviðurskipti. Undirvísingin skal fevna um umhvørvisspurningar í tí dagliga virksminum, m.a. um hvussu rusk og annað verður skilt, um orkusparing og um hvussu mest fæst burtur úr tilfeinginum.

Førleikamál:

Úrslitið av undirvísingini eigur at verða, at næmingur:

1. Kann skilja hvønn týðning umhvørvið hevur í vinnulívnum og í gerandisdegnum,
2. hevur innlit í samspælinum millum samfelagið og umhvørvið,
3. kann greiða frá grundleggjandi vistfrøðiligum hugsunarhættum og hugtøkum í sambandi við tilfeingis- og orkukervið í náttúruni, og
4. dugir at leita, velja og nýta týðandi upplýsingar um umhvørvi frá ymiskum keldum, eisini talgildað upplýsing.
5. fær innlit í spurningar har mannagongdirnar í framleiðsluni, atburður og lívsringrásin hjá vøruni hevur týðning fyri umhvørvi

Próvtøka / eftirmeting:

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini,

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Søla og tænasta F

Tímatal:

27 klokkutímar í 2. skúlaskeiði.

Lýsing:

Endamálið við undirvísingini er, at næmingur:

- Fær vitan um marknaðarføring,
- fær innlit í kappingarviðurskifti,
- fær kunnleika um keypilógina og brúkaraviðurskifti,
- lærir at gera lýsingartilfar og menukort, og
- lærir at rækja uppgávur í sambandi við keyp og sølu.

Førleikamál:

Úrslitið av undirvísingini eigur at verða, at næmingur:

1. Kann samskifta munnliga og skrivliga um marknaðarføring,
2. dugir at nýta viðkomandi kt-amboð og -hjálpartól,
3. hevur grundleggjandi vitan um keypilógina,
4. kann greiða frá nær- og fjarumhvørvinum hjá fyrítøkuni,
5. kann greiða frá menningini á sølu- og tænaðuøkinum,
6. kann greiða frá hugsjónar- og endamálsgrundarlagnum hjá fyrítøkuni,
7. kann greiða frá marknaðarbýtinum og valinum av móttakarabólki, og
8. kann greiða frá kappingarviðurskiftum.

Próvtøka / eftirmeting:

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini.

Fylgiskjal 14

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Vørukunnleiki

Tímatal:

1 skúlaskeið 27 klokcutímar. 2. skúlaskeið 27 klokcutímar. 3. ella 4. skúlaskeið 21 klokcutímar

Lýsing:

Endamálið við undirvísingini er, at næmingur:

- Lærir at nýta rættar rávørur, rætt tilfar, rættar arbeiðshættir, rættan útbúnað og røtt amboð í sambandi við lættar arbeiðsuppgávur, og
- lærir at gera verkætlan í einum valfríum evni, sum bæði er ástøðilig og handalig.

Verkætlanin skal gerast sum ein framleiðsla í køkinum og leggjast fram fyri flokkin.

Framleiðslan kann verða ein lýsing og ein framløga av einari fyrirtøku ella einari vøru.

Meginparturin av næmingsins skúlatíð verður lögð til rættis sum skeiðundirvísing, annaðhvørt í ástøðishølum ella á verkstøðum. Harumframt verður ein partur av tímunum lagdir til rættis sum verkætlanartímar, har arbeitt verður við ymsum evnum, uppgávum og verkætlanum. Í sambandi við eina tvørfakliga verkætlan skal næmingur verða við til at umbiðja, keypa og móttaka vøru og læra um tær ymisku rávørurnar - dygd, uppruna og árstíðarslag og um goymingar- og tilreiðingarhættir.

Í køksvenjingini skal næmingur gera eina vøruumbøn. Vørunar skulu verða árstíðarmerktar og kunna verða bæði vanligar ella vistfrøðiligar. Næmingur skal eisini eftirkanna vøruumbønina og meta um dygdina á fingnu rávøruni og læra at reinsa og goyma vøruna á rættan hátt til hon verður nýtt.

Førleikamál:

Úrslitið av undirvísingini eigur at verða, at næmingur:

1. Skal kunna nýta rættar rávørur, rættar arbeiðshættir, rættan útbúnað og røtt amboð við atliti
2. at løttum og vællýstum arbeiðsuppgávum,
3. skal fáa til vega upplýsingar og kunning um viðkomandi rávørur, tilfar og framleiðslur,
4. skal kunna hagraiða og goyma rávørur og framleiðslur á rættan hátt,
5. skal kunna meta um rávørudygd, eisini vistfrøðiliga, sum verða nýttar á gistingarhúsum og matstovum, og tryggja, at vørunar verða reinsaðar og goymdar á rættan hátt, og
6. skal kunna viðvirka í samband við innkeyp og bílegging av rávørum.

Próvtøka / eftirmeting:

Tað verður givið støðumet og ársmet í lærugreinini

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini.

Fylgiskjal 15

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Kunningartøkni

Tímatal: 42 klukkutímar í 1.skúlaskeið.

Lýsing: Næmingurin lærir millum annað grundleggjandi funksjónir innan teksviðgerð og arbeiðir harumframt við talgildugum samskifti, rokniarki og lærir at leita eftir vitan á alnótini. Undirvísingin í KT kann partvís/lutvíst vera partur av fakunum “samskifti innan fakøki” og “kostur og orka/føðsla”

Førleikamál: Úrslitið av undirvísingini eigur at verða, at næmingur:

1. kann brúka vanligar funksjónir í kunningartøki til tekst og talviðgerð, og skilja at gangnýta virðið av hesum KT-amboðum.
2. kann brúka tekstviðgerð (síðuuppsetan, marking, avrita og flyta tekst, forsníðan av teksti, seta inn grafik, innskjóting av teksti, tabulatorar, spaltur og punktuppsetan)
3. kann brúka rokniark (sjálvvirknar sumfunksjónir, formil/funksjón, forsníðan av sellum og avrita sellur/formil)
4. skilur hugtøk og háttarløg, sum eru neyðug fyri at brúka teldur til at loysa uppgávur innanfyri málini í frálæruni
5. kann brúka talgilt samskifti og savna inn kunning á grundleggjandi støði.
6. kann brúka alnótina til at leita eftir upplýsing sum hevur týðing,
7. kann brúka eina teldupostskipan til samskifti (móttaka og senda teldupost, leggja afturat fíkur v.m.)
8. kann gera eina teldutøka framløgu
9. kann greiða frá almennum krøvum til arbeiðsumhvørvi til innrætting og brúk av KT-arbeiðsplássum
10. kann greiða frá almenna brúkinum av KT í samfelagnum og innan yrkið, og eisini í mun til lívslanga førleikamenning
11. kann hugsa um hvørjar avleiðingar talgildu kunningartøkniligu menningin hevur fyri tann einstaka
12. skjalfesta og breiða út loysnir av trupulleikum í samband við KT

Próvtøka / eftirmeting:

Tað verður givið støðumet og ársmet í lærugreinini

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini.

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Máltíðin

Tíð: 24 klokkutímar í 1.skúlaskeið

Lýsing:

Næmingurin kann við vegleiðing keypa inn og tilvirka rávørur, seta saman og tilvirka einkultar vørur, máltíðir og matarskráir við atliti til sensorik og góðsku.

Førleikamál:

1. Næmingurin kann við vegleiðing keypa inn og tilvirka rávørur, seta saman og tilvirka einkultar vørur, máltíðir og matarskráir við atliti til sensorik og góðsku.

Próvtøka / eftirmeting:

Tað verður givið støðumet og ársmet í lærugreinini

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini,

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Sensorik og góðska

Tíð: 24 klokkutímar í 1.skúlaskeið

Lýsing:

Næmingurin nýtir tey mest vanligu heiti til at lýsa mat, rávørur, sensoriska og kulinariska góðsku og lærir at døma um góðskuna á lidnari vøru útfrá farvu, skapi, tættleika og smakki.

Førleikamál:

1. Næmingurin nýtir tey mest vanligu heiti til at lýsa mat, rávørur, sensoriska og kulinariska góðsku

Próvtøka / eftirmeting:

Tað verður givið støðumet og ársmet í lærugreinini

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini,

Fylgiskjal 18

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Læring, samskipti og samstarv

Ískoyti til lærugreinina føroyskt á E-stigi í 1. skúlaskeiði

Tíð: 27 klokkutímar í 2. skúlaskeiði

Lýsing:

Næmingurin kann greina/orða seg munnligt og skrivligt á føroyskum í starvs- og útbúgvingarhøpi svarandi til støðið E støðið í Føroyskum.

Næmingurin arbeiðir við samskipti í mun til ta útbúgvingarleið hann/hon hevur vant. Arbeitt verður við samskipti, bæði munnligt og skrivligt og næmingurin skal vísa, at hann/hon hevur skilt ymisk faklig hugtøk og málburð “fakútrykk”.

Næmingurin skal kunna greiða frá arbeiðsháttum “proces” og úrslitum, sum vera goymd í einari skjalamappu

Førleikamál:

1. Næmingurin kann (við vegleiðing) nýta skrivaða og talaða máli við atlit at mállæru svarandi til E-støði í føroyskum
2. Næmingurin kann samrøða/samskipta um egið skrivligt arbeiði, undir hesum evni til mappu
3. Næmingurin kann lesa og skilja einfaldan tekst
4. Næmingurin kann (við vegleiðing) greiða frá innihaldinum í einum teksti
5. Næmingurin kann (við vegleiðing) brúka lesi- og skrivi ætlanir
6. Næmingurin kann brúka KT til viðkomandi samskipti og til at leita eftir kunning
7. Næmingurin kann vera virkin í undirvísingini
8. Næmingurin kann, við tilvitan um mállæru og másligar normar, herundir eina rímliga nýtlu av siðsemi “korrekthet”, brúka málið í skrift og talu
9. Næmingurin kann greiða frá og vera partur av samtalu um egið skrivligt arbeiði, harundir evnum til skjalamappu
10. Næmingurin kann vera greinandi í mun til innihaldi í teksti, boðskapi og framtíðarútlit
11. Næmingurin kann brúka lesi- og skrivi strategiir
12. Næmingurin kann brúka KT í samskipti og krevjandi leitan av kunning har tað er viðkomandi
13. Næmingurin kann brúka samskipti til gagns fyri samstarv og samveru við onnur
14. Næmingurin kann skilja og brúka vinnugreins-frøðimáli í samband við lesnað av teksti, ið er yrkisrættaður

Próvtøka / eftirmeting:

Tað verður givið støðumet og ársmet í lærugreinini

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini.

Fylgiskjal 19

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Rokning og kalkulatión

Framhald av støddfrøði á E-stigi frá 1.skúlaskeiði

Tíð: 27 klokkutímar í 2. skúlaskeiði

Lýsing:

Næmingurin lærir at arbeiða við yrkisrættaðari støddfrøði í mun til kokkayrki.

Førleikamál:

1. Næmingurin kann hegnisliga og við nýtslu av KT nýta útrokningarskipanina í yrki nýtur í sínum dagliga arbeiði, undir hesum rokna út vørur, tænavastu avrik, køksprosentir og fylgja givnum útrokningum.
2. Næmingurin kann við at nýta KT rokna út rættir.
3. Næmingurin kann nýta kurs og gjaldoyra umrokning.

Próvtøka / eftirmeting:

Tað verður givið støðumet og ársmet í lærugreinini

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini.

Fylgiskjal 20

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Starvsvenjing

Tíð: 2x5 vikur í 2. skúlaskeiði.

Lýsing:

Endamálið við starvsvenjingin í 2. skúlaskeiði er:

At næmingur fær fatan av og innlit í matyrkið í tí praktiska gerandisdegnum sum heild og við serligum atliti at kokkahjálpara yrkinum.

Meginreglan fyri at kunna taka kokkahjálparanæming í starvsvenjing í støðisárinum er, at stovnur ella fyritøka hevur fólk í starvi við útbúgving innan matyrkið. Minstakravið er hálvtannað ára útbúgving, t.d. kokkahjálpara o.l.

Stovnur ella fyritøka kann, um tað hevur fólk í starvi við í minsta lagi 10 ára viðkomandi starvsroyndum innan matyrkið, taka kokkahjálparanæming í starvsvenjing í støðisárinum.

Skúlin skipar fyri starvsvenjingini hjá næmingunum og tekur avgerð um, um ein stovnur ella fyritøka lýkur omanfyri nevndu krøv sum starvsvenjingarpláss. Góðkenning av stovni ella fyritøku sum starvsvenjingarpláss er galdandi fyri 1 ár í senn.

Førleikamál:

- Starvsvenjingarplássið skal tilrættaleggja starvsvenjingina hjá næmingi soleiðis, at tað stuðlar undir móguleikum næmingsins at rækka førleikamálini í útbúgvingini.
- Skúlin skal saman við starvsvenjingarplássinum gera eina upplæringarætlan fyri hvønn næming við atliti at uppgávum, ið starvsvenjingarplássið vanliga fremur og sum eru viðkomandi fyri útbúgvingina.

Næmingurin skal á byrjunarstigi kunna:

Vørumóttøka

1. góðskumeta rávørur, hálv og fullvirkað "heilfabrikat" vøra við móttøku,
2. gera bílegging av vørum og innkeypi, harumframt gera meting av prísi og góðsku, og gera meting av lagrinum,
3. reingerða, gera klárt og skera út ymiskar rávørur, umframt kryddarí og "kolonial",

Grundleggjandi tilgerðarhættir

4. brúka grundleggjandi tilgerðar hættir og gera “grundsupper” og “grundsaucer”, umframt “frokostretter”, kalt borð og “desserter”,
5. gera klárt, tilgerða og servera a la carte, veitslur og buffét, umframt gera klárt bæði, føroyskar og útlenskar rættir, skal arbeiða fýsiskt rætt við tilgerðarhættunum,

Tilrættalegging og rakstur

6. tilrættaleggja egna og felags arbeiðsgongd og samstarva í køkinum, og
7. fyrihalda seg til dagliga virkseimi í køkinum og fyrítøkuni

Próvtøka / eftirmeting:

Tað er eingin próvtøka ella eftirmeting av starvsvenjingini.

Fylgiskjal 21

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Íverksetan og innovatión

Tíð: 27 klokkutímar í 3. og/ella 4. skúlaskeiði

Lýsing:

Næmingurin lærir at arbeiða við yrkisrættaðari íverksetan og innovatión í mun til kokkayrki.

Stig: F

Førleikamál:

1. Næmingurin fær kunnleika til íverksetan og innovatión og hugtakið at vera sjálvstøðugur
2. Næmingurin kann greiða frá hvussu tú setur á stovn eitt vikið, her til hoyrir hvussu eitt virkið dagliga verður rikið.
3. Næmingurin kann greiða frá ymiskum fyriskipanarligum meginreglum í fyrítøkuni, aftur at hesum koma avgerðar mannagongdir og hvussu samstarva verður á ymiskum stigum.
4. Næmingurin fær innlit í føroyskan vinnustruktur og tess broytingar, til hetta hoyrir hvørja ávirkan altjóða viðurskifti hava á okkara viðurskiftið.

Próvtøka / eftirmeting:

Tað verður givið støðumet í lærugreinini

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini.

Námsætlan fyrir yrkislærugreinina

Arbeiðsumhvørvi

Tíð: 18 klukkutímar í 3. og/ella 4. skúlaskeiði

Lýsing:

Næmingurin lærir at arbeiða við verkligum og sálarligum arbeiðsumhvørvi í mun til matvøruyrkið.

Stig: Byrjunarstig

Førleikamál:

1. Næmingurin kann geva eitt íkast til at skapa tað best møguliga umhvørvið, m.a. við at luttaka og gjøgnumføra eina meting av arbeiðsplássinum.
2. Næmingurin dugur at brúka sína vitan og harvið viðvirka til at tað verkliga og sálarliga arbeiðsumhvørvi er nøktandi umframt at vera við til at leggja tilrættis mannagongdir við tí endamálið at fyribygja tungum og slítandi arbeiði.
3. Næmingurin kann arbeiða út frá ásetingunum í arbeiðsumhvørvislógini.

Próvtøka / eftirmeting:

Tað verður givið støðumet í lærugreinini

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini.

Fylgiskjal 23

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Náttúrufak í sambandi við framleiðslu

Tíð: 27 klokutímar í 3. og/ella 4. skúlaskeiði

Lýsing:

Næmingurin lærir at arbeiða við náttúrufakinum í mun til framleiðsu í kokkayrkinum.

Stig: Byrjunarstig

Førleikamál:

1. Næmingurin kann meta um og úttala seg um teir alis- og evnafrøðiligu mannagongdirnar, ið verða gjørdar í samband við tær framleiðsluhættir, ið verða nýttir í framleiðsluni.
2. Næmingurin kann arbeiða eksperimentelt við fakinum út frá eini náttúrufrøðiligari tankagongd

Próvtøka / eftirmeting:

Tað verður givið støðumet í lærugreinini

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini.

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Vørukunnleiki 2

Tímatal: 21 klokku tímar í 3. og/ella 4. skúlaskeiði

Lýsing:

Næmingurin lærir at arbeiða við Vørukunnleika 2 í mun til framleiðsu í kokkayrkinum.

Stig: Framkomi stig

Førleikamál:

1. Næmingurin kann góðskumeta tær rávørur, eisini vistfrøðiliga framleiðslu og hálv- og fullvirkað vøra (heilfabrikat), ið vera nýtt í hotel-, retaurant-, cafeteria-, kantinu- og café køkum, umframt at tað er røtt goymsla, reinsan og liðug gerð
2. Næmingurin kan vera við til at gera innkeyp og bíleggingar av rávørum, umframt raðfesting og seta upp í mun til fíggjarviðurskifti, forbrúk og árstíð
3. Næmingurin kann greiða frá føðsluinnihaldinum í rávørunum, brúks umráðið, árstíð og góðsku.
4. Næmingurin kann nýta sensorik í mun til egnar arbeiðsuppgávur.

Próvtøka / eftirmeting:

Tað verður givið støðumet í lærugreinini

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini.

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Vertskapur og heildarfatan

Tímatal: 27 klokku tímar í 3. og/ella 4. skúlaskeiði

Lýsing:

Næmingurin lærir at arbeiða við vertsskapi og heildarfatan í kokkayrkinum.

Stig: Byrjunar stig

Førleikamál:

1. Næmingurin kann lýsa eina framleiðslugongd í fyrítøkuni og framleiðslu flow
2. Næmingurin hevur skil á egnum leikluti og týðninginum av sínum samstarvsfeløgum í dagliga arbeiðinum í fyrítøkuni, útviklingin og lønsemi.
3. Næmingurin kan viðvirka til at gestinir kennir seg vælkomnar og fáa eina góða uppliving.
4. Næmingurin kann samstarva við starvsfelagar annars í fyrítøkuni við tí endamáli at geva gestunum tað teir ynskja og vænta.

Próvtøka / eftirmeting:

Tað verður givið støðumet í lærugreinini

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini.

Fylgiskjal 26

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Gastronomisk innovatión

Tímatatal: 27 klokkutímar í 3. og/ella 4. skúlaskeiði

Lýsing:

Næmingurin lærir at arbeiða við gastronomiskari innovatión í kokkayrkinum.

Stig: Byrjunarstig

Førleikamál:

1. Næmingurin kann meta um og greiða frá um tær alisfrøðiligu- og evnafrøðiligu mannagongdirnar, ið ganga fyri seg í samband við tilgerðarhættir, ið verða nýttir í framleiðsluni.
2. Næmingurin kann arbeiða eksperimentelt við fakinum út frá eini náttúrufrøðiligari tankagongd
3. Næmingurin kann arbeiða innovativt við at útvikla nýggjar rættir.
4. Næmingurin kann nýta vanlig faklig heitið til at lýsa sensorisku góðskuna hjá rávøruni og máltíðini.
5. Næmingurin kann arbeiða við at menna og fagurgera smakki upplivilsi út frá eini sensoriskari vitan.
6. Næmingurin kann royna og menna nýggjar rættir við útgangsstøði í rávørum í eru bundar at árstíðum.

Próvtøka / eftirmeting:

Tað verður givið støðumet í lærugreinini

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini.

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Vørumenning, framleiðsla og tænasta

Tímatal: 27 klokku tímar í 3. og/ella 4. skúlaskeiði

Lýsing:

Næmingurin lærir at arbeiða við vørumenning, framleiðslu og tænaðu í kokkayrkinum.
Stig: Byrjunarstig

Førleikamál:

1. Næmingurin kann nýta struktureðaðar teknikkir í samban við menning av vørum ella tænaðum innan týðandi vinnuøkið.
2. Næmingurin kann greiða frá um tørv og faktorar, ið eru neyðugir fyri framleiðslumenning
3. Næmingurin kann nýta vitan um tann teknolisku menningina av einum ella fleiri úrdráttum
4. Næmingurin kann leggja til rættis og evna til eina ella fleiri úrdráttir sjálvstøðugt

Próvtøka / eftirmeting:

Tað verður givið støðumet í lærugreinini
Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini.

Fylgiskjal 28

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Føroysk, ensk og fronsk menulæra

Tímatatal: 27 klokku tímar í 3. og/ella 4. skúlaskeiði

Lýsing:

Næmingurin lærir at arbeiða við føroyskari, enskari og franskari menulæru í kokkayrkinum.

Stig: Vanastig

Førleikamál:

1. Næmingurin kann leggja til rættis matskráir út frá føroyskum, enskum og fronskum matsiðvenjum við at nýta føroyskar og altjóða rávørur.
2. Næmingurin kann lesa og orða uppskriftir og leiðbeiningar.
3. Næmingurin kann seta saman skiftandi matskráir.
4. Næmingurin kann nýta faklig heiti á føroyskum , enskum og fronskum í kokkayrkinum.

Próvtøka / eftirmeting:

Tað verður givið støðumet í lærugreinini

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini.

Fylgiskjal 29

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Tilrættislegging og framleiðsla

Tímatatal: 81 klokku tímar í 3. og/ella 4. skúlaskeiði

Lýsing:

Næmingurin lærir at arbeiða við tilrættalegging og framleiðslu í kokkayrkinum.

Stig: Vanastig

Førleikamál:

1. Næmingurin kann kreativt taka lut í menningini og endurnýggjan av øllum leiklutum í køkinum í mun til kaldar og heitar rættir.
2. Næmingurin kann gera klárt, fyrireika, borðreiða og rudda upp veitslu- og a'la carte matskráir til veitslur og sjálvþøkuborð, umframt at nýta framleiðslu yvirskotið í mestan mun.
3. Næmingurin kann gera klárt, borðreiða og seta prís á rættir frá tí klassiska køkinum, feroyskum økisrættir og serrættir.
4. Næmingurin kann leggja til rættis og gera arbeiði við atliti at tíð, vørunýtslu, fígging, reinførisreglum og út frá einum føðsluligum sjónarhorni.
5. Næmingurin kann arbeiða ergonomiskt og undir røttum trygdarviðurskiftum.
6. Næmingurn kann gera køksarbeiðið uttan óneyðuga orkunýtslu
7. Næmingurin kann gera køksarbeiði eftir galdandi umhvørvisreglum.
8. Næmingurin kann seta í verk innsavning av ruski í samsvari við galdandi reglar og frívilligar skiljiskipanir.

Próvtøka / eftirmeting:

Tað verður givið støðumet í lærugreinini

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini.

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Verkligum arbeiði í køkinum

Tímatal: 102 klokkutímar í 3. og/ella 4. skúlaskeiði

Lýsing:

Næmingurin lærir at arbeiða við tilrættalegging og framleiðslu í kokkayrkinum.
Stig: Framkomið stig

Førleikamál:

1. Næmingurin kann gera klárt, fyrireika, borðreiða og seta virði/prís á rættir.
2. Næmingurin kann stýra og nýta allar matgerða við øllum grundleggjandi hættum
3. Næmingurin kann stýra og borðreiða klassiska rættir og samstundis vísa kreativitet
4. Næmingurin kann eftirlíka gestsins ynski um serrættir/(specialkost).
5. Næmingurin kennir og nýtir tey mest vanligu hugtøkini fyri at lýsa tað matgerðar sensorikkin og góðskuna í einum rætti ella eini rávøru, umframt innanhýsis samanhagir
6. Næmingurin kann leggja til rættis, seta saman og gera mat við útgangsstøði í
7. Næmingurin kann vera tilætlaður um egnan smakksans og nýta hesa vitan í mun til gestsins tørv og væntanir
8. Næmingurin kann leggja til rættis og gera arbeiði við atlit at tíð, vørunýtslu, fígging, reinførisreglum og út frá einum føðsluligum sjónarhorni.
9. Næmingurin kann arbeiða ergonomiskt og undir røttum trygdarviðurskiftum.
10. Næmingurin kann gera køksarbeiðið uttan óneyðuga orkunýtslu
11. Næmingurin kann seta í verk innsavning av ruski í samsvari við galdandi reglar og fríviljigar skilji skipanir.
12. Næmingurin kann arbeiða bæði sjálvstøðugt og í samstarvi við onnur.
13. Næmingurin kann gera innaneftirlit.

Próvtøka / eftirmeting:

Tað verður givið støðumet í lærugreinini
Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini.

Námsættlan fyrir yrkislærugreinina

Valfak

Tímatal: 2. skúlaskeið 6 klokkutímar - 3. ella 4. skúlaskeið 27 klokkutímar

Lýsing:

Í vallærugreinini kunna næmingar velja eitt viðkomandi evni, eftir eignum áhuga, at arbeiða við. Vallærugreinar skulu miða eftir at nökta áhugamál næmingsins, at stuðla áhugan fyri framhaldandi útbúgving og at menna yrkis- og lestrarfórleikan. Vallærugreinarnar skulu eisini stimbra vanligu fórleikakrøvini og arbeiðamøguleikarnar í samfelagnum.

Fórleikamál:

- Í vallærugreinini skal næmingurin duga at seta seg inn í og skaffa sær vitan um valda evnið.
- Duga skrivliga og munnliga at lýsa valda evnið
- Duga at nýta vitanina um valda evnið í verkliga arbeiðnum

Fylgiskjal 32

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Upplæring á læruplássi

Tíð: Kokkur 36 mánaðir, kokkahjálpari 6 mánaðir

Lýsing:

Endamálið við upplæring á læruplássi er at veita næmingi ta til læruna tilhoyrandi verkligu og handaligu royndirnar, sum gera, at hann eftir loknað læru hevur fullgildan handaligan førleika innan yrkið sum kokkur ella kokkahjálpari.

Førleikamál:

- Læruplássið skal fremja upplæringina soleiðis, at tað saman við skúlaundirvísingini ger, at næmingur røkkur førleikamálini í útbúgvingini,
- Læruplássið skal hava eina upplæringarætlan fyri næmingin við atlit til teimum uppgávum, sum læruplássið vanliga hevur,
- Læruplássið skal tilrættaleggja upplæringina í mun til ta skúlaundirvísing, næmingur hevur fingið og soleiðis, at skúlaundirvísingin og upplæringin á læruplássinum so vítt til ber styðja hvørt annað,
- Læruplássið eigur at skipa upplæringina soleiðis, at næmingur fær uppgávur, sum vaksa í torleikastigi og fjøltætni og soleiðis, at næmingur við endan á lærutíðini røkkur tað útbúgvingarstig, sum sett verður til útbúgvingina.
- Læruplássið skal leggja áherðslu á, at næmingur skilir týðningin av krøvunum til t.d. umhvørvi, reinføri, persónliga trygd og trygd í sambandi við útbúnað v.m., og at lóggávan viðvíkjandi arbeiðsumhvørvi verður hildin.

Próvtøka / eftirmeting:

Tað er eingin próvtøka ella eftirmeting av upplæringini á læruplássinum. Eftir at skúlaundirvísingin og upplæringin á læruplássinum er lokin, fer næmingur á skúlanum upp til sveinaroynd sum kokkur ella kokkahjálpari samsvarandi galdandi reglum í yrkisútbúgvingarlógini.

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Diætikk

Tímatal:

54 klokkutímar

Lýsing:

Endamálið við undirvísingini er, at næmingur:

- Lærir um hvønn týðning føðsluevnini hava fyri menniskjakroppin,
- fær kunnleika um samanseting av røttum kosti sum liður í fyribyrging og sjúkraviðgerð,
- lærir um tilreiðing av diætkosti og at gera útrokningar av kosti og samanseting av kosti, og arbeiðir við evnum sum fiti, diabetes, sjúkrahúskostur, hjartavinarligur kostur og kostur við ymsum frábrigdum v.m.

Førleikamál:

Úrslitið av undirvísingini eigur at verða, at næmingur:

- Við vegleiðing kann tilreiða rættir til búfólk á dagstovnum, ellisheimum og sjúkrahúsum v.m.,
- við vegleiðing dugir at fara um búfólk og sjúklingar við ymiskum og serligum kosttørvi, og at duga at veita góða røkt og tænastrá.

Próvtøka / eftirmeting:

Tað verður givið støðumet og ársmet í lærugreinini,

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini,

Námsætlan fyri yrkislærugreinina

Heilsurøkt

Tímatal:

27 klokkutímar

Lýsing:

Endamálið við undirvísingini er, at næmingur:

- Fær eina heildarfatan av hugtakinum heilsa í einum vinnufakligum høpi bæði til egið gagn og sum íkast til eina jaliga samfelagsliga menning, og
- fremur handaligt og ástøðiligt arbeiði við støði í grundleggjandi meginreglum innan ymisk evni og við herðslu á evni, ið hava týdning fyri útbúgvingina og yrkisgreininna.

Førleikamál:

Úrslitið av undirvísingini eigur at verða, at næmingur:

- Kann greiða frá fysiskum, heilsufrøðiligum og føðsluligum sjónarmiðum, sum kunna bøta um heilsuna,
- kann greiða frá sambandinum millum mannaheilsu og samfelagsligu menningina, og
- kann skilja týdningin av fyribýrgjandi og heilsufremjandi átøkum og virka samsvarandi teimum.

Próvtøka / eftirmeting:

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini.

Fylgiskjal 35

Námsætlan fyri almennu lærugreinina

Náttúrufak E

Tímatal: 54 klokkutímar

Lýsing:

Endamálið við undirvísingini er, at næmingur:

- Fær innlit í náttúrufakliga grundarlagið innan tøkni, tøkni-frøði og heilsu við atliti at økinum innan matyrkið, og
- fær fatan av náttúrufakliga týðninginum av tøkni-frøðiligu menningini og tess ávirkan á menniskju, yrkið og samfelagið sum heild.

Nátturulærugreinin er sett saman av alisfrøði, evnafrøði, støddfrøði og møguliga lívfrøði. Støddfrøðin inngongur sum ein integreraður partur av undirvísingini við atliti at greining og lýsing av náttúrufrøðiliga fyrbrigdum og útrokningum. Ítøkiliga innihaldið í undirvísingini skal m.a. taka støði í, hvørji verulig náttúrufrøði eru partar av útbúgvingini og hvussu hesi ávirka yrkið, menniskju og samfelagið. Lærugreinin eigur at fevna um allar náttúrufakligar partar. Eisini eiga verulig royndir í lærugreinini at hava ein týðandi leiklut í undirvísingini.

Førleikamál

Úrslitið av undirvísingini eigur at verða, at næmingur:

- Skal kunna velja út og nýta náttúrufaklig hugtøk og myndlar til at lýsa spurningar innan yrkislig og samfelagslig øki,
- skal kunna nýta støddfrøðiliga málisku og gera útrokningar í sambandi við náttúrufrøðiliga fyrbrigdi,
- kann gera rannsóknir, eygleiðingar og royndir,
- dugir at taka fyrilit fyri týðninginum av tøkni-frøðiligu menningini og ávirkan tess á menniskju, yrkið og samfelagið,
- dugir at arbeiða eftir røttum trygdarreglum við atliti at útbúnaði og evnafrøðiligum tilfari,
- skal kunna troyta, velja og nýta náttúrufakliga kunning frá ymsum upplýsingarkeldum,
- dugir at nýta viðkomandi KT-útbúnað til útrokningar, skjalfestingar o.a., og
- sjálvstøðugt kunna skjalfesta og formidla úrslit av náttúrufakligum royndum.

Próvtøka / eftirmeting:

Tað verður givið støðumet og ársmet í lærugreinini,

Próvtøka í lærugreinini er partur av próvtøkuni í støðisverkætlanini.

Námsætlan fyri almennu lærugreinina

Føroyskt E

Tímatal: 54 klokkutímar

Lýsing:

Endamálið við undirvísingini er, at næmingur:

- mennir sínar lesi- og skriviførleikar umframt síni samskiftisevni
- styrkir sínar førleikar og síni evni at orða seg munnliga og skrivliga á føroyskum
- styrkir sínar førleikar og síni evni at lurta eftir og lesa ymisk tekstsløg, við tí fyri eyga at skilja og fáa eitthvørt nýtiligt burturúr tí hoyrda ella lisna
- gerst meira tilvitin um dagliga málnýtslu og um málið sum samskiftisamboð og samskiftismiðil
- mennir góðar og hóskaði arbeiðsvanar, læringarhættir og vandna og kritiska hugsan
- fær lagt stóði undir lívslanga læring, umhugsni og virkni í samfelagsligum høpi.

Føroyskt á E-stigi tekur stóði í næminginum í síni heild, varðar um vitbornu evnini, eins og tey kensluligu og sosialu. Lærugreinin er miðdepil í søgu- og nútíðarhøpi, eins og í føroyskum og altjóða samanheingi.

Við at síggja móðurmálið og mentanina í søguligum og tjóðarligum høpi, fær næmingurin innlit í og verður tilvitaður um føroyska samfelagið. Altjóða sýni í føroyskum er við til at menna mentanarfatan, tolsemi og virðing fyri fólki úr øðrum mentanum, og er við til at menna yrkisfakliga førleikan hjá næminginum.

Kjarnin í lærugreinini føroyskum byggir á eitt breitt úrval av føroyskum tekstum, bæði munnligum, skrivligum og samansettum tekstum, har samspæl er millum skrift, ljóð og mynd. Lærugreinin byggir sostatt á víðkaða teksthugtakið, har omanfyri nevndu teksthugtøk eru umboðað

Førleikamál

Úrslitið av undirvísingini eigur at verða, at næmingur:

Í lærugreinini føroyskum eru førleikamálini lutað sundur í stóðisførleikar og fakligar førleikar

Stóðisførleikar

Stóðisførleikar eru grundleggjandi førleikar, sum menniskju ogna sær tíðliga í lívinum, men sum mugu stimbrast og mennast alt lívið. Stóðisførleikar hava avgerandi týdning fyri, at kunnleiki, vitan og førleikar verða ment í øllum lærugreinum. Stóðisførleikar eru við til at menna sannkenning, virðing, hugflog og evni til stóðutakan og sjálvvirkni. Undirvísingin skal virka fyri, at næmingurin fær hug og sinni at læra og geva sítt íkast til kjak og loysnir.

Í hesum sambandi eru fyra stóðisførleikar lýstir við atlit til teimum fortreytum, sum eru galdandi fyri lærugreinina. Í øllum lærugreinum skal næmingurin læra:

- at virða

- at samskifta
- at kanna
- at skapa

At virða

At virða er at virka fyri góðari samveru millum menniskju og fyri góðum samanspæli millum menniskju, náttúru og umhvørvi. Virðing fremur tryggileika og trivnað, ið eru fortreytir fyri gagnligari menning. Undirvísingin skal virka fyri, at hvør einstakur næmingur verður sæddur og hoyrdur, og at hann kennir seg at hava virði og týðning, har hann er.

Førleikin at virða snýr seg harumframt um at virða og menna føroyskt mál sum samskiftismiðil og sum mentanar- og vitanarbera. Undirvísingin leggur dent á, at næmingurin skilir tær ymisku fortreytirnar, ið øll menniskju hava í lívinum, og lærir at virða tørv og sjónarmið hjá øðrum, uttan mun til aldur, kyn, húðarlit og lívsáskoðan. Næmingurin skal eisini virða sín egna tørv og tað nátturutilfeingið, vit øll eru bundin at. Hann skal læra at virða tær skyldur og tey rættindi, sum fólkaræði byggir á. Eisini skal næmingurin hava virðing fyri, at ymiskar mentanir og samfeløg kunnu byggja á onnur virði enn hansara egnu.

At samskifta

At samskifta snýr seg um førleikan at bera fram hugsanir sínar munnliga og at lesa og skriva. Lærugreinin føroyskt hevur høvuðsleiklutin í hesi menning. At samskifta snýr seg eisini um at rokna og at nýta tæknilig amboð, ið tæna samskiftinum millum manna.

Førleikin at bera fram hugsanir sínar munnliga verður mentur við miðvíst at arbeiða við munnligum venjingum í ymiskum samskiftisstøðum, so sum at tala, skifta orð, lýða á, próvføra og bera fram egnar metingar.

Førleikin at lesa og skriva er avgerandi fortreyt fyri øllum samskifti og lærdómi í lívinum. At skriva er at skipa hugsan og menna hugskot, at lesa er at skyna á og tulka.

Førleikin at rokna snýr seg um evnini at lesa hagtøl, fata bygnað, frymlar og úrtøkiligar skipanir. At rokna er eisini at hugsa skilvíst og loysa vandamál. Hesir førleikar eru fortreyt fyri at skilja og taka støðu til mangar gerandistekstir, og tí hevur undirvísingin í føroyskum sín avgerandi lut í hesi menning.

Førleikin at nýta tæknilig amboð er í føroyskum at duga at nýta kunningartøkni, ið er ein fortreyt fyri øllum fjarskifti. Næmingurin skal eisini virða etisku reglurnar, tá ið samskift verður við kunningartøkni.

At kanna

At kanna er ein íborin førleiki. At granska er at eygleiða, undrast, finna svar og gera royndir. Lærarar skulu geva gætur, at hesir førleikar verða mentir frá lægsta til hægsta stig.

Førleikin at kanna snýr seg í føroyskum um at eggja forvitni næmingsins og stimbra hug og dirvi hansara at seta spurningar og at leita sær ráð og vitan um mál og bókmentir. Frá 1. flokksstigi skal næmingurin læra at leita upp og ognar sær viðkomandi vitan á bókasøvnnum, í bókmentum, handbókum, á internetinum o.s.fr. Næmingurin skal eggjast til at síggja gagn og gleði í yrkis- og fagurbókmentum og til at fregnast um mál- og bókmentafrøðiligar spurningar, sum bjóða forvitninum av. Við dømum og venjingum skal næmingurin læra at nýta vísindaliga framferðarháttin og at handfara keldutilfar á ein sakligan og siðiligan hátt og harvið virða meginreglurnar fyri upphavsrett.

At skapa

Forvitni, spæl og hugflog eru serligir eginleikar, sum lærarin skal varða um og gera gagn av í undirvísingini. At skapa er eisini ein førleiki, ið kann vinnast við lærdómi. Næmingurin skal læra at hugsa, tala og skriva sjálvstøðugt og at menna hugskot síni, og hann skal kenna seg at hava ein virknan lut í egnari menning og læringartilgongd.

Førleikin at skapa snýr seg í føroyskum um at gera næmingin tilvitaðan um og líta á egin evni, so hann gerst førur fyri sjálvur at byggja víðari á tað, sum lært er. Næmingurin skal læra, hvussu bókmentalig og listarlig nýbrot hava broytt lívsáskoðanir og mentan. Næmingurin skal læra, at tekstframløsla er ein skapandi tilgongd, sum byggir á hugflog, íblástur og treystleika. Við atliti at búningarstigi og serligu gávum næmingsins verður arbeitt miðvíst við skapandi tilgongdum, sum fremja íblástur og stimbra hugflogið. Við at gera sær fyrmyndir skal næmingurin læra at meta um dygdina í avrikum hjá sær sjálvum og øðrum.

Fakligir førleikar

Føroyskt hevur endalig mál á E-stigi.

Talaða málið

Næmingurin dugir

- at orða seg másliga rætt og greitt í mun til samskiftisstøðuna
- at nýta ymiskar samskiftishættir í samrøðu, orðaskifti og framløgu
- at nýta viðkomandi og sakliga próvgrund í kjaki og vera opin fyri próvførslum hjá øðrum.

Skrivaða málið

Næmingurin dugir

- at greina, tulka og seta í frásjón ymisk tekstsløg
- at nýta kunnleika úr øðrum lærugreinum til at seta tekst í størri høpi
- at skriva ymisk yrkisviðkomandi tekstsløg
- at orða seg másliga rætt og greitt í viðkomandi høpi
- at nýta teldu sum amboð, duga tekstviðgerð, at nýta orðabøkur og leitiskipanir, myndaviðgerð og framløguforrit.

Samansettir tekstir

Næmingurin dugir

- at greina, tulka og seta í frásjón eitt úrval av samansettum tekstum
- at lýsa og nýta ymisk tekstsløg í samansettum tekstum
- at lýsa og meta um, hvussu mál og tekstsløg vera nýtt innan ymisk yrkisøki og í ymiskum samfelagsligum høpi
- at nýta teldu til framløgu og sameina ymiskar samskiftismiðlar, t.d. skrift, mynd og ljóð.

Málkunnleiki

Næmingurin dugir

- at vísa á innlit í føroysku málskipanina

- at vísa á grundleggjandi innlit í føroyska málsøgu og vísa á málskyldskap við hini norðurlendsku málini
- at vísa á kunnleika til norðurlendsku grannamál okkara bæði í talu og á skrift.